مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۱۷، شهریور ۱۳۹۷، ۵۹۴-۵۸۷

ارزیابی ضرورت وجود آزمون جامع در پایان دوره آموزشی کارشناسی پرستاری از دیدگاه اساتید و دانشجویان پرستاری مشهد و تربت حیدریه در سال ۱۳۹۵: یک گزارش کوتاه

خیزران میری[۱]، مهناز بهرامی[۲]، حکیمه سابقی[۳]، سیدرضا مظلوم[۴]

دریافت مقاله: ۹۷/۱/۲۸ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۹۷/۳/۱۹ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۹۷/۴/۲۳ پذیرش مقاله: ۹۷/۴/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: در حالی دانش‌آموختگان دوره کارشناسی پرستاری مستقیماً وارد حرفه می‌شوند که کسب اطمینان از صلاحیت بالینی آنان ضروری به نظر می‌رسد. این مطالعه با هدف تعیین ضرورت وجود آزمون جامع در پایان دوره کارشناسی پرستاری از دیدگاه اساتید و دانشجویان پرستاری مشهد و تربت حیدریه انجام گردید.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی، نظرات ۲۰ نفر از اساتید و ۷۸ نفر از دانش‌جویان دانشگاه علوم پزشکی تربت‌حیدریه در سال ۱۳۹۵ از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته و پرسش‌نامه پژوهش‌گر ساخته، گردآوری شد. نتایج به صورت آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، تعداد، درصد) گزارش گردید.

یافته‌ها: ضرورت برگزاری آزمون جامع پرستاری توسط ۱۷ نفر از اساتید (۸۸/۲۰ درصد) و عدم کفایت ارزشیابی موجود توسط ۴۱ نفر از دانش‌جویان (۵۲/۹۱ درصد) تأیید شد.

نتیجه‌گیری: به‌نظر می‌رسد، توجه به برنامه‌ریزی مدون برای تغییر روند کنونی ارزشیابی‌های بالینی و برگزاری آزمون‌های جامع استاندارد می‌تواند جهت ارتقاء سطح دانش و مهارت دانشجویان مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: آزمون جامع، دانش‌جویان، پرستاری، تربت حیدریه

مقدمه

پرستاری یک علم عملی یعنی آمیزه‌ای از دانش نظری و عملی است [۱]. آموزش بالینی فرآیندی پویا، خاص و منحصر به فرد است که شرایط و منابع متعددی را برای تلفیق آموخته‌های نظری با عملی در محیط واقعی فراهم می‌کند [۲]. این آموزش، موقعیتی برای دست‌یابی به تفکر نقادانه، تصمیم‌گیری بالینی و یادگیری دانش‌جو در

۱- دانشجوی دکتری پرستاری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران
۲- (نویسنده مسئول) مربی گروه آموزشی داخلی-جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی بیرجند، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران
تلفن: ۰۵۶-۳۲۳۸۱۴۴۳، دورنگار: ۰۵۶-۳۲۴۳۰۰۷۶، پست الکترونیکی: bahramim@bums.ac.ir
۳- دانشجوی دکترای آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۴- مربی گروه آموزشی داخلی-جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی جهت آماده-سازی دانشجویان برای ایفای نقش حرفه‌ای است [۴-۳]. همه دانشجویان پرستاری در پایان دوره تحصیلی خود باید قادر باشند مهارت‌های مختلف آموخته شده را با کفایت لازم به اجرا درآورند [۵].

با وجود آموزش بالینی وسیع، برای رسیدن دانشجویان به صلاحیت بالینی [۶]، اما مطالعات نشان می‌دهد از نظر دانشجویان، فارغ‌التحصیلان، مربیان و مدیران پرستاری، مهارت دانش‌آموختگان پرستاری برای ورود به بالین کافی نیست [۷]. Dehghani و همکاران کارآیی آموزش بالینی برای کسب نگرش جامع در پرستاری، مهارت در اجرای فرآیند پرستاری و ایجاد انگیزه برای پی‌گیری بیمار در منزل را در حد ضعیف تا متوسط ارزیابی کرده‌اند [۸]. در این راستا Nasiriani و همکاران نیز نشان داده‌اند که دانش‌آموختگان پرستاری در شروع کار در بیمارستان، با کمبودهای مهارتی واضح به صورت عدم برخورد با مهارت‌ها یا صرفاً مشاهده آن‌ها در دوران دانشجویی مواجه‌اند [۹].

از آن‌جا که کسب اطمینان از دانش و مهارت کافی، در دوره آموزشی رشته پرستاری ضروری می‌نماید، امتحان جامع پایان دوره می‌تواند شاخصی از صلاحیت پرستار باشد. در ایران امتحان جامع (نظری یا عملی) در رشته پرستاری وجود ندارد [۱۰]. بر اساس موارد ذکر شده نیاز به برگزاری آزمون جامع نظری جهت ورود به کارآموزی در عرصه، در دانشجویان پرستاری به شدت احساس می-شود، اما حتی در صورت برگزاری چنین آزمونی، بیشتر حیطه دانش (Knowledge) مورد ارزشیابی قرار خواهد گرفت. بنابراین می‌توان با ارتقاء سطح آزمون، حیطه عملکرد (Performance) را هم سنجید که در این راستا می‌توان به کمک چک لیست و مشاهده مهارت فرد در محیط بالین با استفاده از روش‌های نوین ارزشیابی بالینی مانند مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی (Direct observation of procedural skills; DOPS)، سنجش تمرینات بالینی کوچک (Mini-CEX, Mini- clinical evaluation exercise) لاگ بوک (Log Book) که اختصاص به ارزشیابی بالینی دارد، به نتایج عینی و دقیقی دست یافت [۱۱]. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف ارزیابی ضرورت وجود آزمون جامع در پایان دوره آموزشی کارشناسی پرستاری از دیدگاه اساتید و دانشجویان انجام شده است.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که در دانشکده‌های پرستاری و مامایی مشهد و تربت حیدریه در سال ۱۳۹۵ انجام شد. نمونه این پژوهش را ۲۰ نفر از اساتید و ۷۸ نفر از دانشجویان تشکیل می‌دادند، بدین صورت که با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته، دیدگاه اساتید دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در مورد ضرورت وجود آزمون جامع و با استفاده از پرسش‌نامه پژوهش‌گر ساخته دیدگاه دانشجویان در ارتباط با وضعیت آموزشی آنها به هنگام فارغ التحصیلی و بهترین روش آزمون عملی جهت برگزاری آزمون جامع به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفت. تعداد ۷ پرسش‌نامه (۸/۲۳ درصد) که به درستی تکمیل نشده یا مخدوش بودند از نمونه حذف شدند.

در مصاحبه نیمه ساختار یافته سؤالات اصلی شامل: ۱- در مورد نحوه و شرایط برگزاری آزمون جامع در گذشته چه اطلاعات و تجربیاتی دارید؟، ۲- به نظر شما علت حذف آزمون جامع پایان دوره از کارشناسی پرستاری چه

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

بود؟ و ۳- در خصوص ضرورت برگزاری آزمون جامع پرستاری در آینده چه پیشنهاداتی دارید؟، بود. روایی پرسش‌نامه بررسی دیدگاه دانشجویان، از طریق روایی محتوی (استفاده از جدیدترین کتب و مقالات و نظرات صاحب نظران شامل استاد راهنما و ۸ نفر از اعضای هیأت علمی پرستاری با تجربه و متبحر دانشکده‌های پرستاری و مامایی مشهد و تربت حیدریه) و پایایی آن به روش محاسبه ضریب آلفاء کرونباخ با α=۰/۷۵ تأیید شد.

با توجه به این‌که تجربه برگزاری آزمون جامع فقط در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد وجود داشت، مصاحبه-ها فقط با اساتید دانشکده پرستاری و مامایی مشهد به صورت مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته به مدت ۳۰ دقیقه با هر استاد انجام شد. از طرفی برای بررسی میزان سنجش مهارت دانشجویان در حیطه‌های مختلف هنگام فارغ‌التحصیلی و انتخاب بهترین روش ارزشیابی، پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر ۱۰ سؤال مربوط به مشخصات فردی، ۱۰ سؤال مربوط به کفایت ارزشیابی‌های پایان دوره کارآموزی‌ها و ترم‌های تحصیلی دانشجویان، ۵ سؤال در مورد نحوه برگزاری آزمون جامع و ۷ سؤال در مورد پیشنهادات برای برگزاری آزمون جامع و انتخاب بهترین روش ارزشیابی نوین بالینی در آینده طراحی شد.

پس از اخذ معرفی‌نامه کتبی از حوزه معاونت تحقیقات و فناوری دانشکده‌های مذکور و ارائه آن به مسئولین آموزش و کسب موافقت آن‌ها پژوهش‌گر با مراجعه به اساتید و دعوت از دانشجویان اقدام به جمع‌آوری داده‌ها نمود. مصاحبه‌ها در محیط دانشکده پرستاری و مامایی مشهد با اساتید انجام شد. دیدگاه ۷۸ نفر از دانشجویان کارشناسی رشته پرستاری و رشته‌های وابسته مانند هوشبری و اتاق عمل با استفاده از پرسش‌نامه پژوهش‌گر ساخته مورد بررسی قرار گرفت.

پرسش‌نامه‌ها با رضایت افراد تکمیل شده است و هم‌چنین به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها کاملاً محرمانه باقی می‌ماند. ضمناً این مطالعه دارای کد اخلاق به شماره IR.THUMS.REC.1395.22 از دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه می‌باشد.

در نهایت چون دانشجویان رشته پرستاری تجربه‌ای در مورد برگزاری آزمون جامع نداشتند، با ۱۰ نفر از دانشجویان رشته مامایی که در حال حاضر آزمون جامع مامایی دارند با توجه به قرابت رشته، مصاحبه‌های ۲۰ دقیقه‌ای در مورد مزایا و معایب آزمون جامع انجام شد. اطلاعات مربوط به مصاحبه‌ها بعد از بررسی و کدگذاری دسته‌بندی شد. داده‌های مربوط به پرسش‌نامه پژوهش‌گر ساخته، پس از جمع‌آوری و کدگذاری وارد رایانه شد. پس از کنترل صحت ورود داده‌ها، تجزیه و تحلیل با روش‌های آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. تحلیل آماری با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد. شاخص‌های میانگین، انحراف معیار، توزیع فراوانی نسبی و مطلق برای بیان مشخصات واحدهای پژوهش به کار رفت.

نتایج

در این پژوهش ۱۲ نفر (۶۰/۰۰ درصد) از اساتید را زنان و محدوده سابقه کار آموزشی اساتید ۲۷-۶ سال و میانگین و انحراف معیار ۶/۰۰±۱۷/۳۲ سال بود. محدوده سنی دانشجویان ۲۹-۱۹ سال و میانگین و انحراف معیار ۱/۹۱±۲۱/۲ سال بوده و ۵۱ نفر (۶۵/۴۱ درصد) از دانشجویان دختر بودند. محدوده معدل دانشجویان ۱۹/۳۴-۱۵/۴۷ و میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان ۰/۹۹±۱۷/۳۴ بوده است. ۱۹ نفر (۲۴/۰۰

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

درصد) از دانشجویان سابقه کار در محیط بالین داشتند. ۵۳ نفر (۶۸/۵۴ درصد) از دانشجویان به رشته تحصیلی خود علاقه داشتند.

مصاحبه‌های انجام شده با اساتید نشان داد که آزمون جامع پرستاری از سال ۱۳۶۰ با تأسیس مقطع کارشناسی برای رشته پرستاری، تا سال ۱۳۷۸ وجود داشته است. این آزمون به شکل نظری و در ترم ۸ پرستاری با سؤالات تستی و چهار گزینه‌ای و در سطح استانی (بیرجند، گناباد، سبزوار، مشهد) برگزار شده است. محتوای سؤالات در پنج حیطه داخلی جراحی، بهداشت جامعه، بهداشت مادران و نوزادان، کودکان و زبان انگلیسی در هر نیم سال تحصیلی یک بار برگزار شده است.

داده‌های حاصل از مصاحبه در دو قسمت دسته‌بندی شد. ابتدا نقدی بر آزمون جامع پرستاری در گذشته و سپس مشکلات ارزشیابی حال حاضر از دیدگاه اساتید و دانشجویان مطرح شد. از دیدگاه مربیان دلایل حذف آزمون از سال ۱۳۷۸ به بعد شامل: شکل‌گیری هم‌زمان نظام پرستاری با حذف آزمون جامع رشته‌های کارشناسی علوم پزشکی از طرف وزارتخانه آن زمان، نبودن سؤالات استاندارد و یکنواخت، مشکل بودن هماهنگی بین استان‌ها، لغو پروانه کار پرستاران، اعتراضات دانشجویی، سطحی نگری مقطعی وزارت بهداشت در آن زمان که در نهایت تصمیم به حذف آزمون گرفتند. در ارتباط با نظر اساتید در مورد ارزشیابی بالینی کنونی، در ابعاد مدیریت زمان (۹ نفر، ۴۵ درصد) و مهارت‌های ارتباطی (کار گروهی، آموزشی و مدیریتی) (۸ نفر، ۴۰ درصد) دانشجویان بیشترین ضعف را دارند.

۱۱ نفر (۵۵/۰۰ درصد) از مربیان نبودن یک آزمون جامع در رشته پرستاری را یک مشکل مطرح کردند.

همچنین ۴۱ نفر از دانشجویان (۵۲/۹۱ درصد) ارزشیابی موجود را برای اطمینان از صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری کافی نمی‌دانستند. در پاسخ ضرورت برگزاری آزمون جامع، ۱۷ نفر (۸۸/۲۰ درصد) از اساتید برگزاری آزمون جامع را ضروری می‌دانستند و عقیده داشتند که علاوه بر آزمون نظری در پایان ترم ۶ و قبل از ورود به عرصه، آزمون‌های عملی مانند روش ارزشیابی سنجش تمرینات بالینی کوچک (Mini- clinical evaluation exercise)، آزمون با شرح حال مختصر (Short case) و آزمون با شرح حال طولانی (Long case) در بخش‌های داخلی- جراحی و مراقبت‌های ویژه در پایان ترم ۸ نیاز است. این در حالی است که فقط ۲۸ نفر (۳۶/۴۱ درصد) از دانشجویان برگزاری آزمون جامع را برای ورود به بالین به صورت مستقل مناسب می‌دانستند. با توجه به اظهارات دانشجویان در مورد ابعاد صلاحیت بالینی در کارآموزی‌های فعلی دو بعد تلفیق دانش و مهارت و مدیریت زمان به ترتیب با ۳۲/۵۸ درصد (۲۵ نفر) و ۳۵/۱۶ درصد (۲۷ نفر) ضعیف گزارش شد.

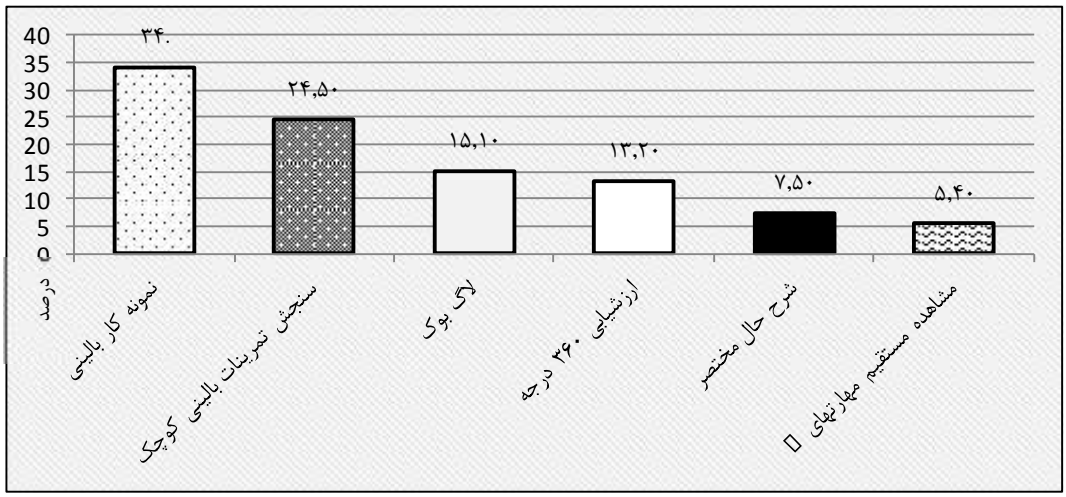
۶۴ نفر از دانشجویان (۸۲/۰۰ درصد) بهترین زمان برای برگزاری آزمون را سال آخر دوره کارشناسی بیان کردند. هم‌چنین در ارتباط با نوع آزمون، ۴۲ نفر (۵۳/۸۴ درصد) با برگزاری آزمون به صورت نظری (به صورت سؤالات تلفیقی چهار گزینه‌ای و تشریحی) و عملی موافق بودند. ۶۴ نفر از دانشجویان (۸۲/۰۵ درصد) بیمارستان را محیط مناسب برای برگزاری آزمون عملی می‌دانستند. ۳۶ نفر از دانشجویان (۴۶/۱۵ درصد) برگزاری آزمون در سطح دانشکده و حدود ۱۵ نفر (۱۹/۲۳ درصد) دانشجویان در سطح استانی یا کشوری را پیشنهاد دادند.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

در مصاحبه با دانشجویان رشته مامایی که تجربه برگزاری آزمون جامع را داشتند، نتایج نشان داد که آن‌ها آزمون جامع پایان دوره کارشناسی مامایی را برای شروع به کار آینده مفید می‌دانند، اما استرس و اضطراب زیادی در حین برگزاری آزمون متحمل می‌شوند. یکنواخت نبودن شرایط امتحان عملی، نظرات انتزاعی و ذهنی در داوری اساتید برگزار کننده امتحان و عدم وجود چک لیست استاندارد از جمله مهم‌ترین مشکلاتی بود که مطرح نمودند.

مناسب‌ترین روش‌های نوین ارزشیابی بالینی برای آزمون عملی از نظر دانشجویان نیز در نمودار ۱ آورده شده است.

نمودار ۱- توزیع فراوانی نسبی نظرات دانشجویان پرستاری تربت حیدریه در مورد انتخاب روش‌های نوین ارزشیابی بالینی در سال ۱۳۹۵

بحث

با وجود این‌که نتایج دیدگاه اساتید، ضرورت برگزاری آزمون جامع را ۸۸/۲۰ درصد نشان داد، ولی در بررسی نواقص آزمون جامع گذشته و پیشنهادات برای آینده، علاوه بر یک آزمون نظری استاندارد شده، قرار دادن یک آزمون عملی به صورت بیمار استاندارد شده مانند روش ارزشیابی سنجش تمرینات بالینی کوچک (Mini-CEX)، آزمون با شرح حال مختصر (Short case) و آزمون با شرح حال طولانی (Long case) در بخش‌های داخلی- جراحی و مراقبت‌های ویژه را مناسب می‌دانستند، زیرا معتقد بودند در حالی که قلب رشته پرستاری، مراقبت است، ارزشیابی تنها بر اساس نمره نظری در آزمون جامع کفایت نمی‌کند. در این رابطه Feyzi نشان داد که حذف آزمون جامع پرستاری نقصی اساسی در سنجش دانشجویان در مرحله فارغ‌التحصیلی است [۱۱]. اگرچه در این آزمون از سه حیطه دانش، نگرش و عملکرد، بیشتر دانش پرستاران سنجیده می‌شد اما این مطالعه می‌توانست با ارتقاء سطح آزمون، حیطه عملکرد را نیز بسنجد. با استفاده از آزمون‌هایی چون مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی (DOPS) و سنجش تمرینات بالینی کوچک (Mini-CEX) به کمک چک لیست و مشاهده، مهارت فرد در محیط واقعی سنجیده می‌شود. به علت این که هنوز در سنجش مهارت‌های بالینی اقدام خاصی نشده و دانشجویان از بی‌توجهی مربیان به توانایی‌های بالینی معترض هستند، به‌نظر می رسد دادن تغییراتی در کوریکولوم در جهت توجه بیشتر به مهارت‌های بالینی پرستاران مفید باشد، هر چند هنوز برای اجرای این کوریکولوم آمادگی‌ها و بسترهای لازم فراهم نشده است [۱۱].

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

در مطالعه Mårtensson و همکارش [۱۲]، نیز لزوم برگزاری یک آزمون جامع به صورت عملی بیان شده است، اگرچه او بیان می‌دارد برای ارزیابی تمامی حیطه-های دانش و مهارت دانشجویان نمی‌توان تنها از یک روش تک بعدی استفاده کرد، بلکه باید مزایا، معایب، شرایط و امکانات آموزشی دانشکده‌ها را نیز در نظر گرفت. از طرفی به ترکیب روش‌های ارزشیابی توصیه می‌نماید تا از جنبه‌های مختلف دانش و مهارت، ارزشیابی شود.

با توجه به این‌که برگزاری آزمون جامع در گذشته در ترم آخر مقطع کارشناسی پرستاری و به صورت نظری بوده است، در مطالعه حاضر اساتید معتقد بودند که امتحان جامع نظری در پایان ترم ۶ و قبل از ورود دانشجویان به عرصه و آزمون عملی در ترم ۸ پرستاری با استفاده از چک لیست‌های استاندارد شده باشد. هم‌چنین با توجه به نتایج، پیشنهاد می‌شود که این آزمون به عنوان بازخورد از میزان دانش عملی و نظری دانشجویان در طول تحصیل از جایگاه قانونی برخوردار بوده و به عنوان معیاری برای دانش‌آموختگی محسوب شود.

در مطالعه حاضر از دیدگاه ۶۴ نفر از دانشجویان (۸۲/۰۵ درصد) محیط مناسب برای برگزاری آزمون عملی بیمارستان عنوان شده است، در صورتی‌که Mårtensson و همکارش نشان داده است که محیط مناسب برای برگزاری آزمون بالینی باید در دو محیط مجزا باشد: ۱) بررسی عملکرد در مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه به صورت شبیه سازی شده و استاندارد و ۲) بررسی عملکرد در شرایط واقعی در بخش‌های بیمارستانی که در هر دو محیط نمایش مهارت‌ها، رفتارها و دانش نظری توسط امتحان گیرنده مورد مشاهده و قضاوت قرار می‌گیرد [۱۲]. علاوه بر این، علی‌رغم حذف برگزاری آزمون جامع از سال ۱۳۷۷ تاکنون هیچ مطالعه‌ای تبعات حذف این آزمون مهم را مورد بررسی قرار نداده است، لذا پیشنهاد می‌شود که مدیران و تصمیم‌گیرندگان آموزش پرستاری با ارائه طرح‌هایی در مورد ارتقاء سطح آزمون و سنجش همه جانبه مهارت‌های حرفه‌ای به پیشرفت و ارتقاء حرفه پرستاری کمک نمایند. علاوه بر این با طراحی و اجرای یک آزمون نظری و عملی استاندارد می‌توان از تحویل دانش‌آموختگانی با دانش نظری و مهارت‌های بالینی ناکافی به سیستم درمانی، جلوگیری نمود. هم‌چنین با برگزاری آزمون هماهنگ در سطح کشوری، می‌توان ارزشیابی‌های آموزشی قابل قبولی را در خصوص تربیت نیروی کارآمد و مؤثر در سیستم‌های درمانی و آموزشی به دست آورد.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های مطالعه و تأکید اساتید پرستاری بر ضرورت وجود آزمون جامع و سنجش دانش نظری و عملی و نیز عدم کفایت ارزشیابی بالینی فعلی از دیدگاه دانشجویان پرستاری شهر مشهد و تربت حیدریه، به نظر می‌رسد، وجود آزمون جامع پرستاری بتواند باعث ارتقاء کیفیت آموزش و توانمندی‌های فردی دانشجویان رشته پرستاری شود.

تشکر و قدردانی

تیم تحقیقاتی این مطالعه برخود لازم می‌داند از مسئولین محترم حراست دانشکده پرستاری و مامایی مشهد و تربت حیدریه به منظور همکاری در ارائه مجوز جهت انجام پژوهش، هم‌چنین معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه به عنوان حامی مالی طرح (کد طرح: IR.THUMS.REC.1395.22) و اساتیدگران‌قدر و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

دانش‌جویان شرکت کننده در پژوهش کمال تشکر را دارند.

References

[1] Perry AG, Potter P. Fundamentals of nursing. 8th ed. Louis: Mosby Elsevier; 2009: pp. 47.

[2] Hosoda Y. Development and testing of a Clinical Learning Environment Diagnostic Inventory for baccalaureate nursing students. *J Adv Nurs* 2006; 56(5): 480-90.

[3] Lowenstein A, Bradshaw M. Fuszard's innovative teaching strategies in nursing: Jones & Bartlett Pub; 2004.

[4] Midgley K. Pe-registration student nurses perception of the hospital-learning environment during clinical placements. *Nurse Educ Today* 2006; 26(4): 338-45.

[5] Nahas VL, Nour V, al-Nobani M. Jordanian undergraduate nursing students' perceptions of effective clinical teachers. *Nurse Educ Today* 1999; 19(8): 639-48.

[6] Epstein RM, Hundert EM. Defining and Assessing Professional Competence. *JAMA* 2002; 287(2): 226-35.

[7] Redelmeier DA, Ferris LE, Tu JV, Hux JE, Schull MJ. Problems for clinical judgment: introducing cognitive psychology as one more basic science. *CMAJ* 2001; 164(3): 358-60.

[8] Dehghani H, Dehghani K, Fallahzadeh H. The Educational Problems of Clinical Field Training Based on Nursing Teachers and Last Year Nursing Students View points. *Iran J Med Educ* 2005; 51(1): 24-33. [Farsi]

[9] Nasiriani K, Farnia F, Salimi T, Shahbaz L, Motavasselian M. Nursing Graduates' Self-assessment of their Clinical Skills Acquired in Medical-Surgical Wards. *Iran J Med Educ* 2006; 6(1): 93-100. [Farsi]

[10] Bahreini M, Moatary M, Akaberian S, Mirzaie K. Determining nurses' clinical competence in hospitals of Bushehr University of Medical Sciences by self assessment method. *Iran South Med J* 2008; 11(1): 69-75. [Farsi]

[11] Nursing organization of Islamic Republic of Iran. The delete of a final nursing exam is a basic problem in assessing students in graduation. [Homepage on the Internet]. 2014 Jan 5. [updated 2013 Dec 22; cited 2015 Nov 9].

[12] Mårtensson G, Löfmark A. Implementation and student evaluation of clinical final examination in nursing education. *Nurse Educ Toda* 2013; 33(12): 1563-8.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]

Assessing the Necessity of Final Exam at the End of the Undergraduate Nursing Course from the Point of View of Faculty Members and Students of Mashhad and Torbat Heydariyeh in 2016: A Short Report

Kh. Miri[1], M. Bahrami[2], H. Sabeghi[3], S.R. Mazlom[4]

Received: 17/04/2018 Sent for Revision: 09/06/2018 Received Revised Manuscript: 14/07/2018 Accepted: 16/07/2018

Background and Objectives: While nursing graduates are directly involved in nursing, they are required to ensure that they have the necessary clinical competence. The aim of this study was to determine the necessity of final examination at the end of the undergraduate nursing course from the point of view of faculty members and students of Mashhad and Torbat Heydariyeh.

Materials and Methods: In this descriptive study, the viewpoints of 20 faculty members and 78 students were collected by semi-structure interview and reseacher made questionnaire in 2016. The results were reported as descriptive statistics (mean, standard deviation, number, percentage).

Results: Seventeen faculty members (88.20%) considered final nursing exam necessary and 41 students (52.91%) did not consider the existing evaluation to be sufficient.

Conclusion: It seems that paying attention to planning in order to change the current process of clinical evaluations and conducting comprehensive standard tests can enhance the nursing students' knowledge and skills.

Key words: Final exam, Students, Nursing, Torbat Heydariyeh

Funding: This research was funded by Research Committee of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences approved the study (IR.THUMS.REC.1395.22).

How to cite this article: Miri Kh, Bahrami M, Sabeghi S, Mazlom SR. Assessing the Necessity of Final Exam at the End of the Undergraduate Nursing Course from the Point of View of Faculty Members and Students of Mashhad and Torbat Heydariyeh in 2016: A Short Report. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2018; 17 (6): 587-94. [Farsi]

1- PhD Student of Nursing, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran, ORCID: 0000-0002-8090-2420.

2- Instructor, Dept. of Medical-Surgical Nursing, Birjand School of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran, ORCID: 0000-0001-5569-7704.
(Corresponding Author) Tel: (056) 32381443, Fax: (056) 32430076, Email: bahramim@bums.ac.ir

3- PhD Student of Medical Education, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran, ORCID: 0000-0002-6835-6180.

4- Instructor, Dept. of Medical-Surgical Nursing, Mashhad School of Nursing and Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran, ORCID: 0000-0001-6722-8411.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1397.17.6.7.6]